# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0518U000250

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 13-11-2018

**Статус:** Захищена

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:**

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Кондратенко Лариса Олександрівна
2. Kondratenko Larysa Oleksandrivna

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Вид дисертації:** доктор наук

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 19.00.01

**Назва наукової спеціальності:** Загальна психологія, історія психології

**Галузь / галузі знань:** Не застосовується

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Не застосовується

**Дата захисту:** 05-04-2018

**Спеціальність за освітою:** 7.030501

**Місце роботи здобувача:** Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України

**Код за ЄДРПОУ:** 02141213

**Місцезнаходження:** 01033, м. Київ-33, вул. Паньківська, 2

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія педагогічних наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** Д 26.453.01

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут психології імені Г.С.Костюка Національної академії педагогічних наук України

**Код за ЄДРПОУ:** 02141213

**Місцезнаходження:** вул. Паньківська, 2, м. Київ, Київ, 01033, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія педагогічних наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України

**Код за ЄДРПОУ:** 02141213

**Місцезнаходження:** 01033, м. Київ-33, вул. Паньківська, 2

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Національна академія педагогічних наук України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:**

**Коди тематичних рубрик:** 15.21, 15.21

**Тема дисертації:**

1. Проблеми первинної шкільної неуспішності в історії вітчизняної психології

2. Problems of primary poor progress at school in the history of Ukrainian psychology

**Реферат/анотація:**

1. Дисертація присвячена складній та неоднозначній історії становлення сучасних уявлень вітчизняних психологів про сутність первинної шкільної неуспішності як багатоаспектного явища, у виникненні та розвитку якого головну роль відіграють не окремі причини, а цілісна реакція особистості на комплекс негативних впливів, спричинених різнотипними та різноспрямованими суб'єктивними та об'єктивними факторами. Доведено, що первинну шкільну неуспішність не можна зводити лише до академічної неуспішності. Академічна неуспішність є її найбільш очевидною, але не єдиною складовою. Її часто супроводжує загальна шкільна неуспішність, яка характеризується втратою дитини інтересу до навчання, відторгнення школи, девіантною, а то і деліквентною поведінкою. Запропонований у дисертації підхід до історико-психологічного дослідження дав змогу охарактеризувати специфіку розвитку психологічної думки у вибраний для дослідження період, показати вплив позанаукових чинників на особливості поглядів психологів на сутність первинної шкільної неуспішності та засоби її подолання. Вивчення історії більш ніж

сторічної боротьби вітчизняних психологів і педагогів з шкільною неуспішністю дітей засвідчило, що виправити її виключно педагогічними методами неможливо. Аналіз роботи вчителів, які досягали прекрасних результатів у подоланні академічного невстигання дітей, переконливо свідчить про те, що окрім застосуванням новаторських і при цьому абсолютно різних методів навчання, вони завжди (усвідомлено або частіше навіть неусвідомлено) широко використовували механізми психологічного впливу на своїх вихованців. На основі аналізу різних як наукових досліджень, так і емпіричних психолого-педагогічних підходів до подолання первинної шкільної неуспішності показано, що її ефективна корекція можлива лише за умови врахування її психологічної складової, дії тих психологічних механізмів, які детермінують її виникнення і розвиток.

2. The dissertation presents the results of a comprehensive analysis of the history of the emergence of modern views of Ukrainian psychologists on the features of primary poor progress at school, which is seen as a complex multifaceted phenomenon. In its emergence and development, the main role does not belong to an individual (even for very weighty reasons), but to the general reaction of the individual to a complex of diverse and multidirectional factors of influence that are both objective and subjective. The approach to historical psychological research proposed in the dissertation made it possible to characterize the specifics of the development of Ukrainian psychological thought in the period presented in the study, to identify the stages in the formation of modern views on the nature of primary poor progress at school, and to show the influence of political factors on the scientific process. The causes and consequences of the subordination of the analysis of purely scientific phenomena to current state of affairs both in imperial Russia and in the USSR were analysed. It was revealed that during the period of the inclusion of Ukrainian lands into the Russian Empire, the existence of the Ukrainian SSR in the USSR, and in independent Ukraine, Ukrainian psychologists stand out for their approaches to solving the problems of poor progress and for their increased interest in the personality of the child lagging behind in the studying. It was shown that primary poor progress at school cannot be reduced solely to academic failure. Academic failure is the most obvious, but not the only component of poor progress at school. Primary poor progress at school happens when emerges a complex of active negative factors including pedagogical, psychological, social and even physiological causes. The main danger of primary poor progress at school is not so much in the insufficient training of primary school children for study at the main school but in the formation of a deficit child personality. A person is devastated by a sense of inferiority, evaluates itself as a "failure person" unable to independently overcome not only educational but also life problems. The study the history of more than a century of struggle of Ukrainian psychologists and teachers with poor progress at school demonstrated that it is impossible to correct it exclusively by pedagogical methods. An analysis of the work of teachers, who achieved excellent results in overcoming academic failure of children, convincingly demonstrates that along with the application of absolutely different methods of training they have always (consciously or more often even unconsciously) widely used the mechanisms of psychological influence on their pupils. It was proved that an effective correction of primary poor progress at school is possible only if all the mechanisms that determine its occurrence and development are taken into account. It was shown that the current conditions for the rapid development of new information technologies, changes in social conditions of life, and the growing danger of military conflicts lead to the appearance of previously unrecoverable causes of primary poor progress at school. This fact even requires the restructuring of the entire teaching and upbringing process.

**Державний реєстраційний номер ДіР:**

**Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:**

**Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:**

**Підсумки дослідження:**

**Публікації:**

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:**

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Чепелєва Наталія Василівна

2. Chepeleva Natalia Vasylivna

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.07

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Чепелєва Наталія Василівна

2. Chepeleva Natalia Vasylivna

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.07

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

**Офіційні опоненти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Титаренко Тетяна Михайлівна

2. Титаренко Тетяна Михайлівна

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Титаренко Тетяна Михайлівна

2. Титаренко Тетяна Михайлівна

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лозова Ольга Миколаївна

2. Лозова Ольга Миколаївна

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лозова Ольга Миколаївна

2. Лозова Ольга Миколаївна

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бреусенко-Кузнєцов Олександр Анатолійович

2. Бреусенко-Кузнєцов Олександр Анатолійович

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Бреусенко-Кузнєцов Олександр Анатолійович

2. Бреусенко-Кузнєцов Олександр Анатолійович

**Кваліфікація:** д.психол.н., 19.00.01

**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** Заст. голов. Карамушка Людмила Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** Заст. голов. Карамушка Людмила Миколаївна

**Відповідальний за підготовку облікових документів**

**Реєстратор**

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** Юрченко Т.А.